

Tekst: Ank Zegwaard

Jubileum vieren en weer doorgaan tot levend erfgoed meetelt

Het woord jubileum is afgeleid van 'jubelen', vreugdekreten slaken. Of: er is iets te vieren. Maar geldt dat ook voor veertig jaar SZH? Met al die veranderingen waarmee we dit jaar geconfronteerd worden zoals minder subsidie, flinke tegenwind qua regelgeving bij het houden van en ondernemen met zeldzame rassen. Tijd om de balans op te maken.

In dit laatste artikel over veertig jaar SZH kijken we vooral naar de toekomst. De uitgangspunten en doelen zijn na veertig jaar niet veranderd. Nog steeds wil de SZH bereiken dat de oorspronkelijke Nederlandse landbouwhuisdierrassen niet uitsterven en dat dit cultureel levend

erfgoed een wezenlijk onderdeel van onze samenleving wordt. En het is nog steeds de visie van de SZH dat je dat het beste kunt doen door de rasorganisaties, fokkers en degenen die deze rassen benutten, een integrale ondersteuning te geven, zodat aan alle voorwaarden voldaan wordt

waaronder zij op duurzame wijze een ras in stand kunnen houden. En daarnaast een zo breed mogelijk maatschappelijk en politiek draagvlak kweken voor deze rassen, hun producten en diensten.

Meer focus

Minder geld en menskracht betekent dat de SZH meer focus moet aanbrengen in haar werk. Het is dan verleidelijk om één aspect uit te kiezen waar alle energie in gestopt wordt. Maar werkt dat? De Wereldvoedselorganisatie FAO heeft tien jaar geleden al betoogd in het Global Plan of Action of Animal Genetic Resources for Food and Agriculture (GPA) dat voor het behoud van onze genetische bronnen elkaar aanvullende strategieën nodig zijn. Zo hebben rasorganisaties niet alleen een goed fokplan nodig, maar moeten ze ook over voldoende fokkers beschikken om dat uit te voeren. Goede communicatie binnen een rasorganisatie is daarbij even belangrijk als een goede pr. Als de maatschappij en de politiek niet meewerken, wordt het houden en benutten van die rassen op den duur onmogelijk. Want zij bepalen de aanpassing van regelgeving en of er animo is voor producten en diensten van die rassen.

SZH als koepelorganisatie

Dus een integrale aanpak van het werken aan het behoud van levend erfgoed blijft essentieel. Dat komt ook naar voren in het evaluatierapport van Bureau Bartels.

Overleg met de rundveeorganisaties van zeldzame rassen in Noord-Brabant bij MRIJ-houders familie Van der Wijst

Focus betekent dan vooral: doen wat kenmerkend en uniek is voor de SZH. Zo heeft de SZH veel relaties opgebouwd in de afgelopen jaren met haar achterban en met partners die levend erfgoed belangrijk vinden.

De SZH kan zich als koepelorganisatie dan het beste concentreren op het contact met en de vragen van de houders en bewaarders aan de ene kant en op mogelijkheden om met partners daar antwoorden voor te zoeken door middel van projecten aan de andere kant. Een mooi voorbeeld hiervan is de afspraak met het CGN om nauw en meer structureel samen te werken. Dat gebeurt ook steeds meer met natuurorganisaties (project heideboerderij) en in educatie. Kortom: samenwerken en zo kennis en vaardigheden delen.

De SZH zorgt als koepelorganisatie dan vooral voor continuïteit in het werken aan het behoud van ons cultureel erfgoed. Ze legt als een soort 'makelaar' contacten tussen rasorganisaties onderling (zodat ze ervaringen en kennis kunnen uitwisselen), tussen rasorganisaties en het CGN (specialist in foktechnische adviezen) en organisaties die levend erfgoed willen benutten.

Draagvlak vergroten

Een ernstige bedreiging voor het behoud van het levend erfgoed is dat het zeer laag op de agenda staat van de overheid. Er zijn juist bij de besteding van Europese subsidie veel mogelijkheden zoals in het Gemeenschappelijk Landbouw beleid of

Herder Stijn van het Gilde Traditionele Schaapherders, dat mede dankzij de inspanningen van de SZH is opgericht

voor het ondernemen met of houden van kleine aantallen zeldzame rassen. Omdat de overheid zich in haar keuzes vooral laat sturen door de politiek en het maatschappelijk draagvlak, zijn pr en lobby voor het behoud van levend erfgoed van groot belang.

Professionele hulp bij lobby

De SZH bestaat van oudsher vooral uit betrokken wetenschappers op het gebied van veeteelt. Hoewel de subsidie van de afgelopen jaren haar in staat stelde zich te bewaken op vele gebieden, bleef de SZH dicht bij huis, en je kunt niet alles. Zo is het professioneel werven van sponsors en lobby het kind van de rekening geworden. Het ministerie van EZ is de SZH daarin enigszins tegemoet gekomen en heeft de SZH dit jaar van enige middelen voorzien om een professioneel bureau in te schakelen om zich meer in lobby

en het zoeken van sponsors te bewaken. Een belangrijk onderdeel daarvan is het in goed te begrijpen taal verwoorden waarom de zeldzame rassen zo belangrijk zijn en wat de rol van de SZH daarbij is, en dat effectief communiceren naar (toekomstige) partners, maatschappij, politiek en overheid.

De toekomst

Een toekomst voor de zeldzame rassen en de SZH? Er doen zich momenteel te veel kansen voor om te laten liggen: natuurorganisaties die meer belangstelling krijgen voor diensten van levend erfgoed en groeiende belangstelling voor duurzaam geproduceerde en traceerbare producten. Na veertig jaar een keerpunt dus voor de SZH: alle zeilen bijzetten en ook ernst gaan maken met lobby en het vinden van sponsors om ons levend erfgoed te behouden. •